

8.WPGI 2024

Światłowodowe pomiarы akustyczne (DAS) ośrodka gruntowego w ocenie jego parametrów geofizycznych

RAFAŁ SIENKO, Ł. Bednarski, S. Długosz,
M. Majdański, A. Marciniak, T. Howiacki

Instytut Geofizyki
Polskiej Akademii Nauk

8.WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

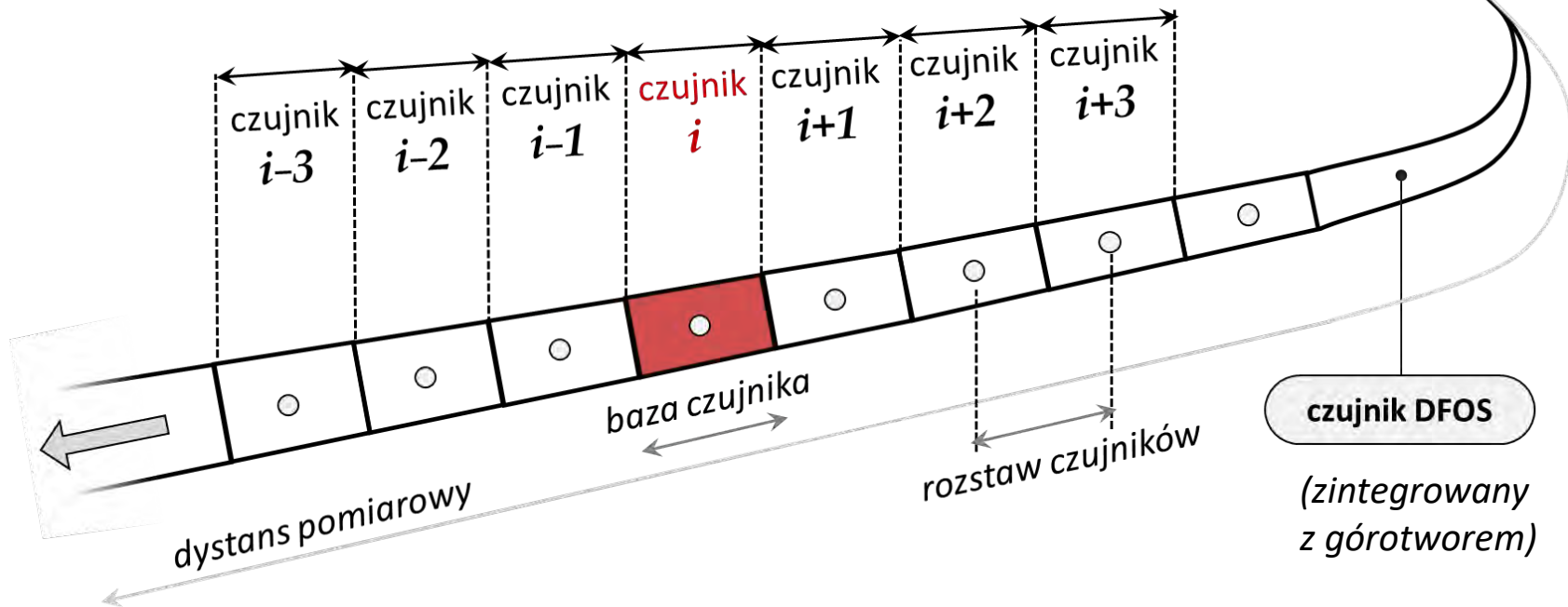
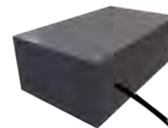
+ instalacja

+ kompensacja

+ analiza

interrogator (rejestrator)

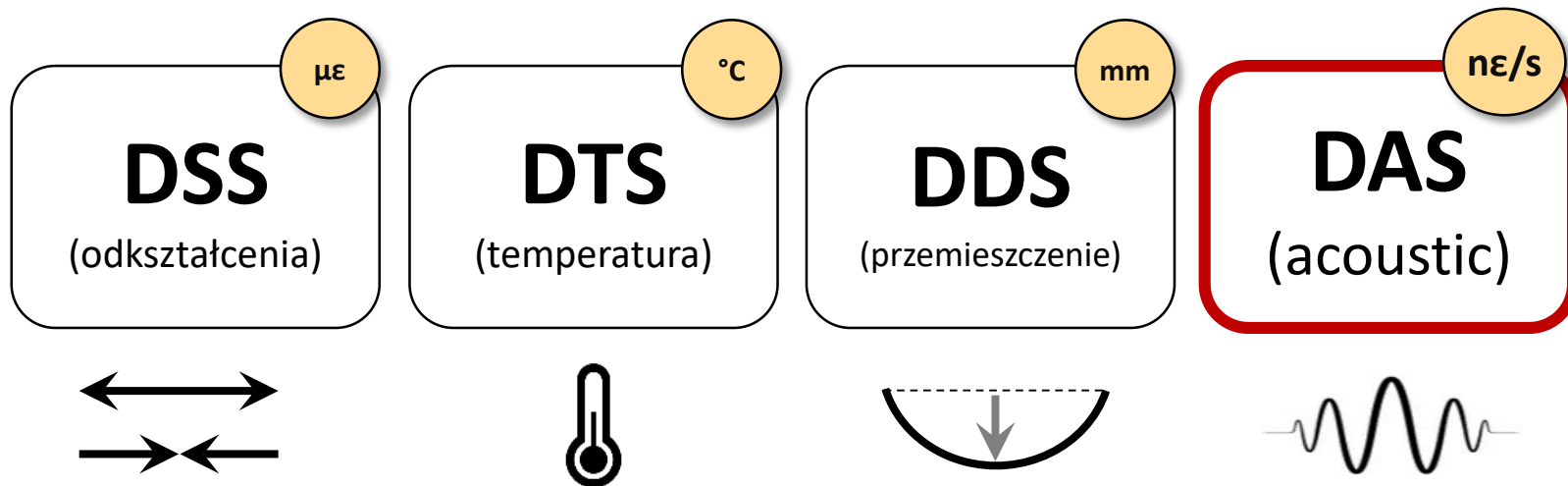
(Rayleigh, Brillouin lub Raman)

czujnik DFOS

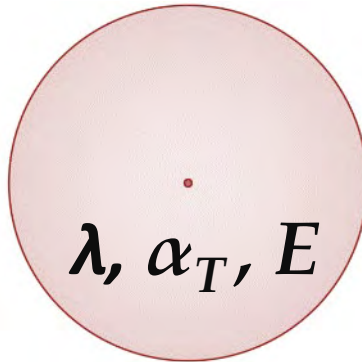
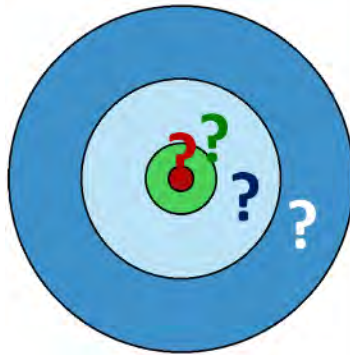
(zintegrowany z górotworem)

Pomiary geometrycznie ciągłe (DFOS)

Wybór odpowiedniego czujnika to jedno z kluczowych wyzwań przy projektowaniu skutecznego systemu pomiarowego!

- średnica, kształt, budowa wewnętrzna
  - rodzaj materiału
  - **przewodność termiczna wzdłuż i w poprzek czujnika**
  - maksymalny zakres pomiarowy
  - promień gięcia
  - sztywność, wytrzymałość
  - powierzchnia zewnętrzna
- wiele innych

Warstwowe kable telekomunikacyjne

- *nieznane parametry materiałowe, w tym związane z przewodnictwem cieplnym*
- *poślizg i tarcie między warstwami*
- *plastikowe i stalowe warstwy łatwo ulegające uplastycznieniu*
- *niejednoznaczna odpowiedź mechaniczna i termiczna*

Kompozytowe czujniki z monolitycznym rdzeniem

- *rdzeń z jednego materiału o znanych parametrach (współczynnik przewodności termicznej, moduł sprężystości)*
- *brak zjawiska poślizgu i tarcia (brak warstw)*
- *kompozyt o dużej odkształcalności*
- *jednoznaczna odpowiedź mechaniczna i termiczna*

Odształcenia & temperatury

Epsilon
Sensor

Epsilon
Rebar

Epsilon
Flat

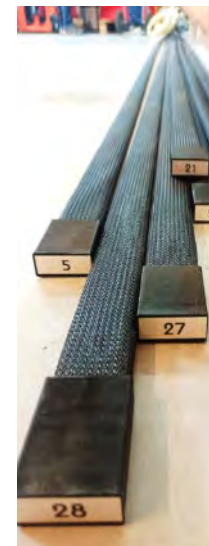

Epsilon
Graph

Przemieszczenia

3D
Sensor

Opatentowane!
(EU, US, CAN)

8.WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

Pomiary punktowe a ciągłe geometrycznie

8.WPGI 2024

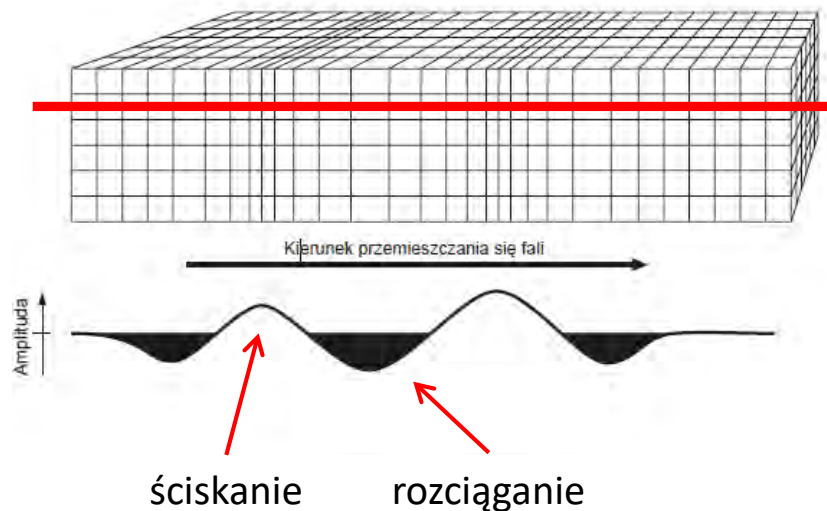
wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

Geofony – pomiar punktowy

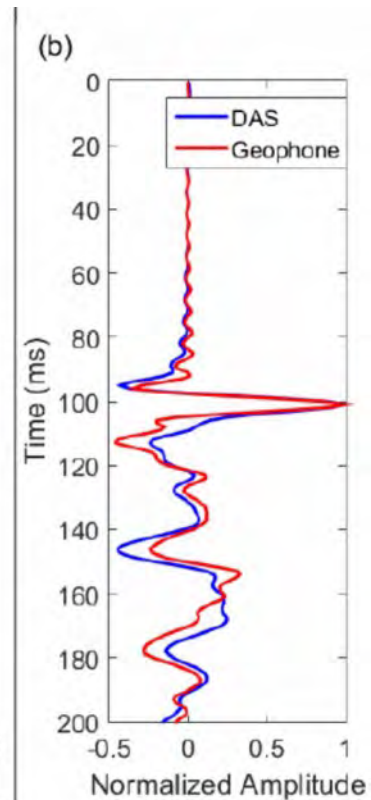
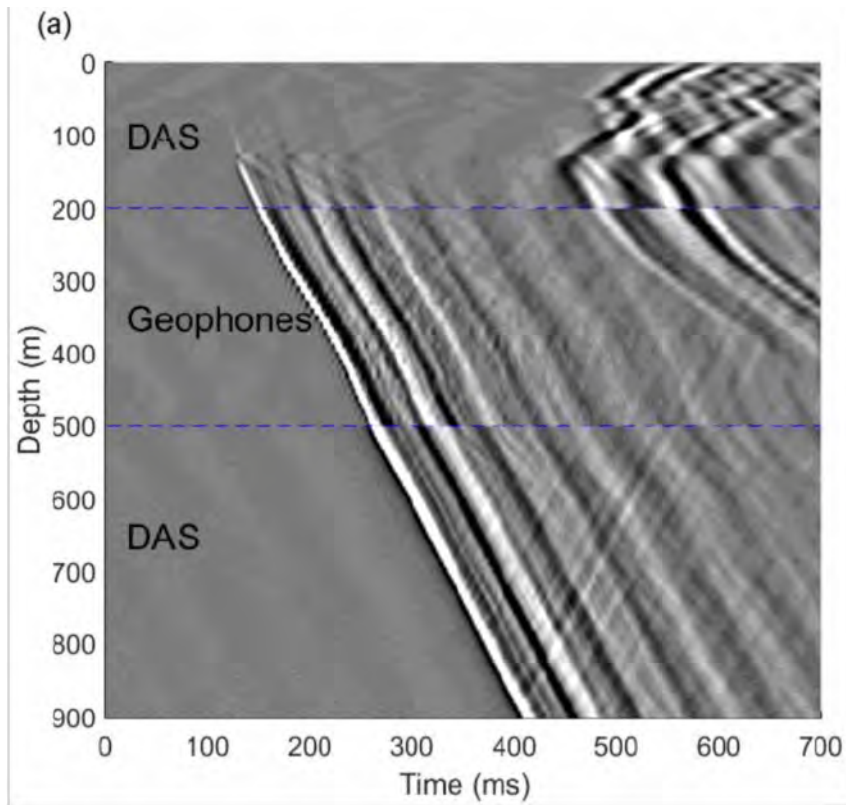
Czujniki światłowodowe – pomiar ciągły geometrycznie na długościach mierzonych w km

Badania geologiczno-inżynierskie. Geofizyka inżynierska
Pod redakcją merytoryczną S. Ostrowskiego, G. Pacanowskiego,
E. Majer, M. Sokołowskiej, Wydawnictwo PIG, Warszawa 2023

Porównanie Geofonów i Techniki DAS

— DAS

— Geofony

Wykorzystanie pomiarów sejsmicznych

- określenie litologii podłoża
- ocena parametrów mechanicznych górotworu
- poziom zwierciadła wody gruntowej
- **zmiana zawodnienia gruntu**
- **ruch górotworu** w postaci np. osuwiska
- **pękanie** górotworu
- **zmiana właściwości mechanicznych** górotworu
- **obecność osób trzecich** w obrębie monitorowanego obszaru
- **oddziaływanie infrastruktury** umieszczonej w górotworze

Praktyczne przykłady zastosowań

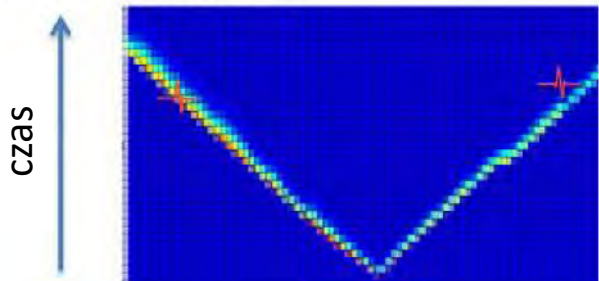
8.WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

Przykład 1 – przeciek w gazociągu

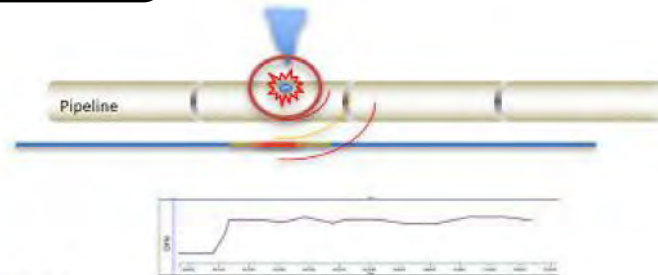
Propagacja fali sprężystej

PRIMARY

DAS

pomiar „źródła”

DTS

DSS

pomiar efektu

8.WPGI 2024

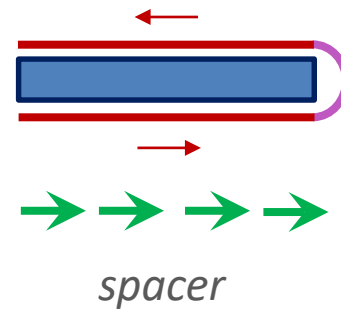
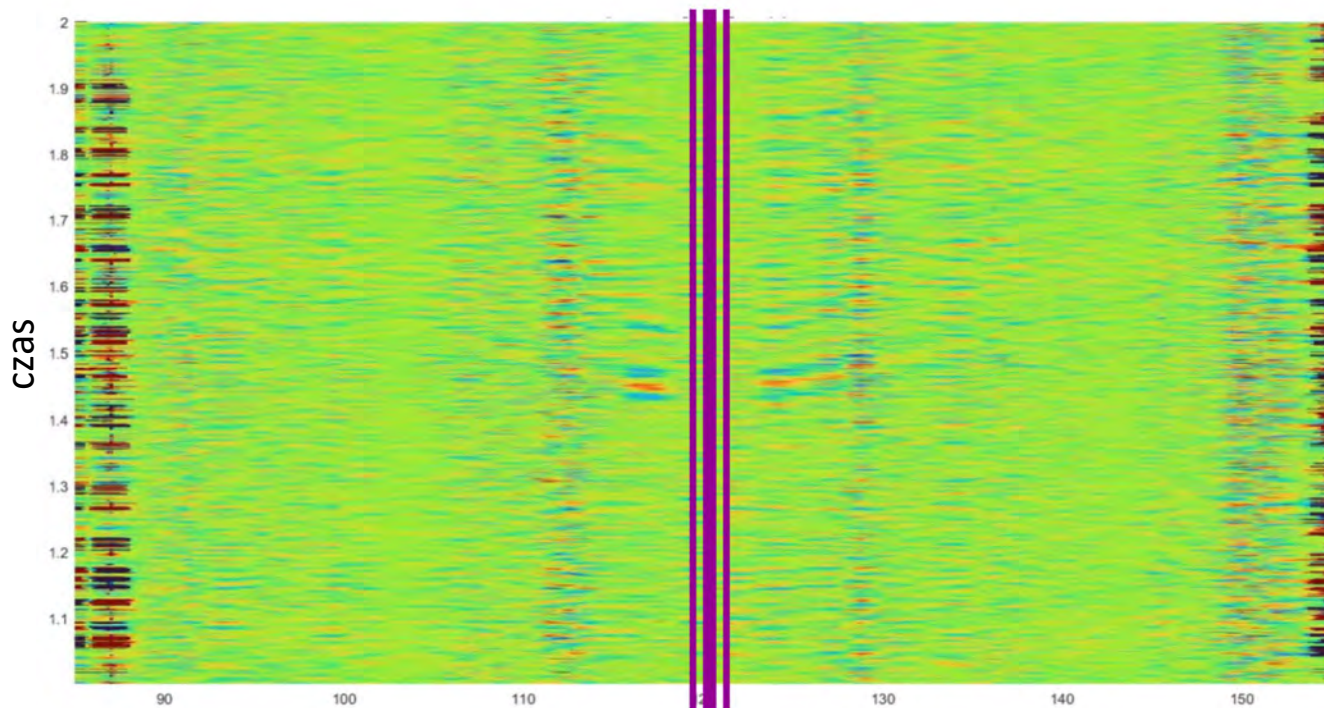
wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

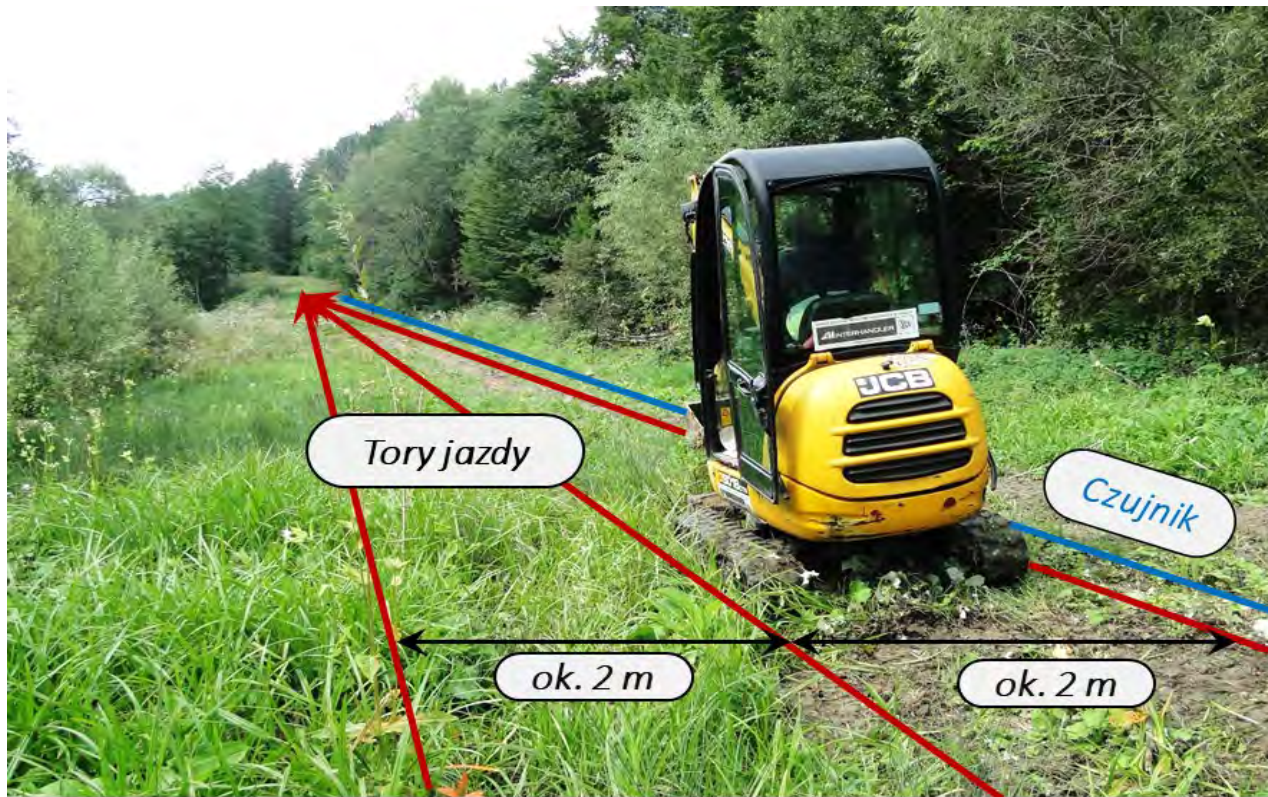
JJ Williams, Distributed Acoustic Sensing fiber optic pipeline monitoring. OptaSens 2018

Przykład 2a – obecność osób trzecich – pomiary aktywne

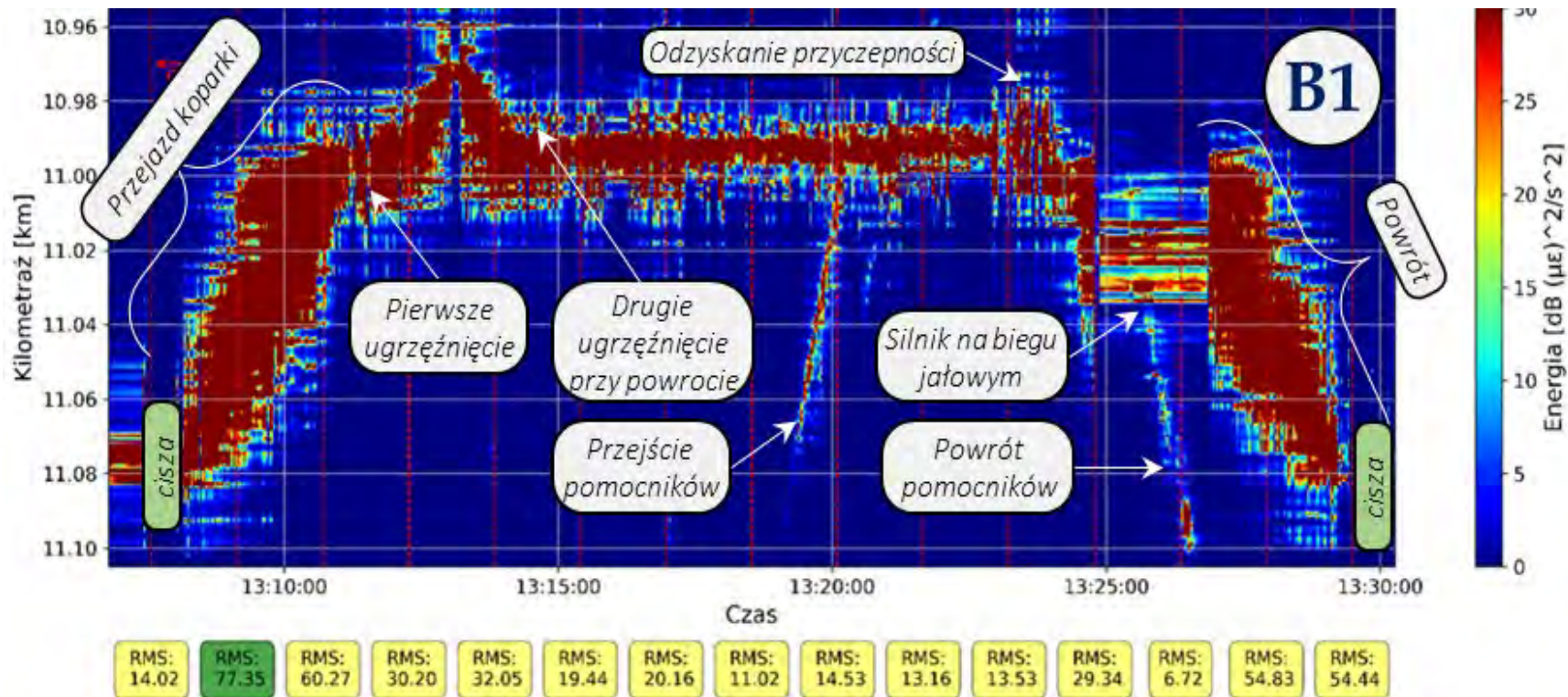
Człowiek spacerujący wzdłuż czujnika

Przykład 2b – ruch pojazdów – pomiary aktywne

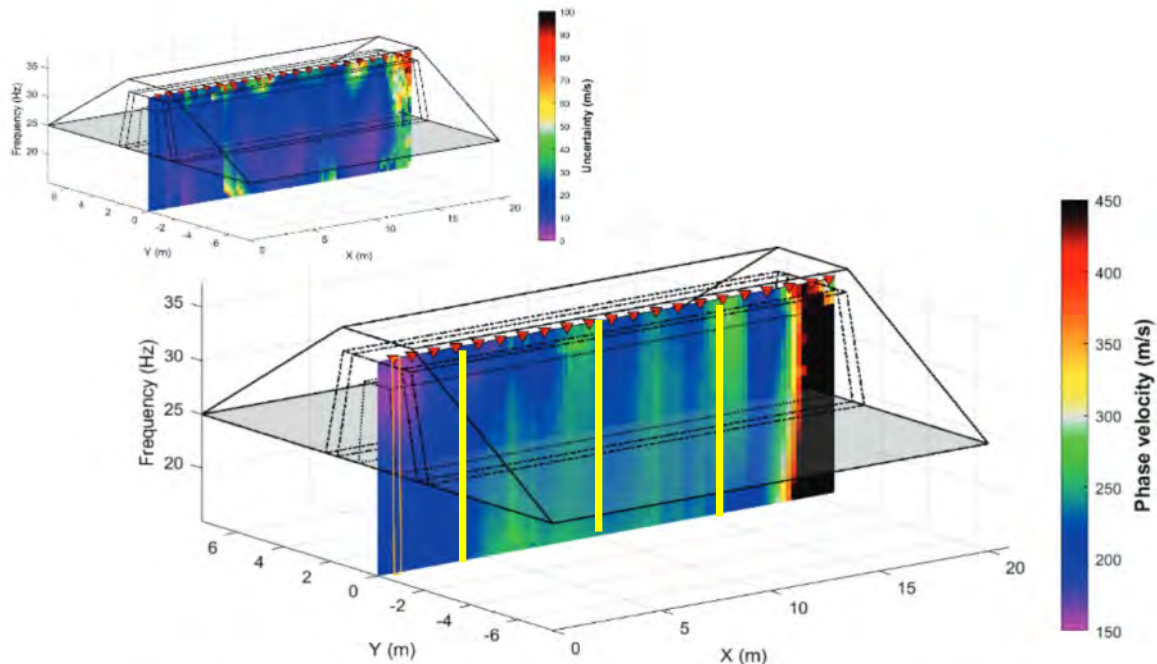

Przykład 2b – ruch pojazdów – pomiary aktywne

Przykład 3 – zmiana nawodnienia – pomiary aktywne

- przecieki
- zmiany **wilgotności**

Źródło drgań (fali mechanicznej)

Figure 11 Section of phase velocity measurements together with uncertainty (i.e., standard deviation) section

8.WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

Dzięki uprzejmości Neubrex

Przykład 5 – zmiana parametrów mechanicznych – pomiary aktywne i pasywne

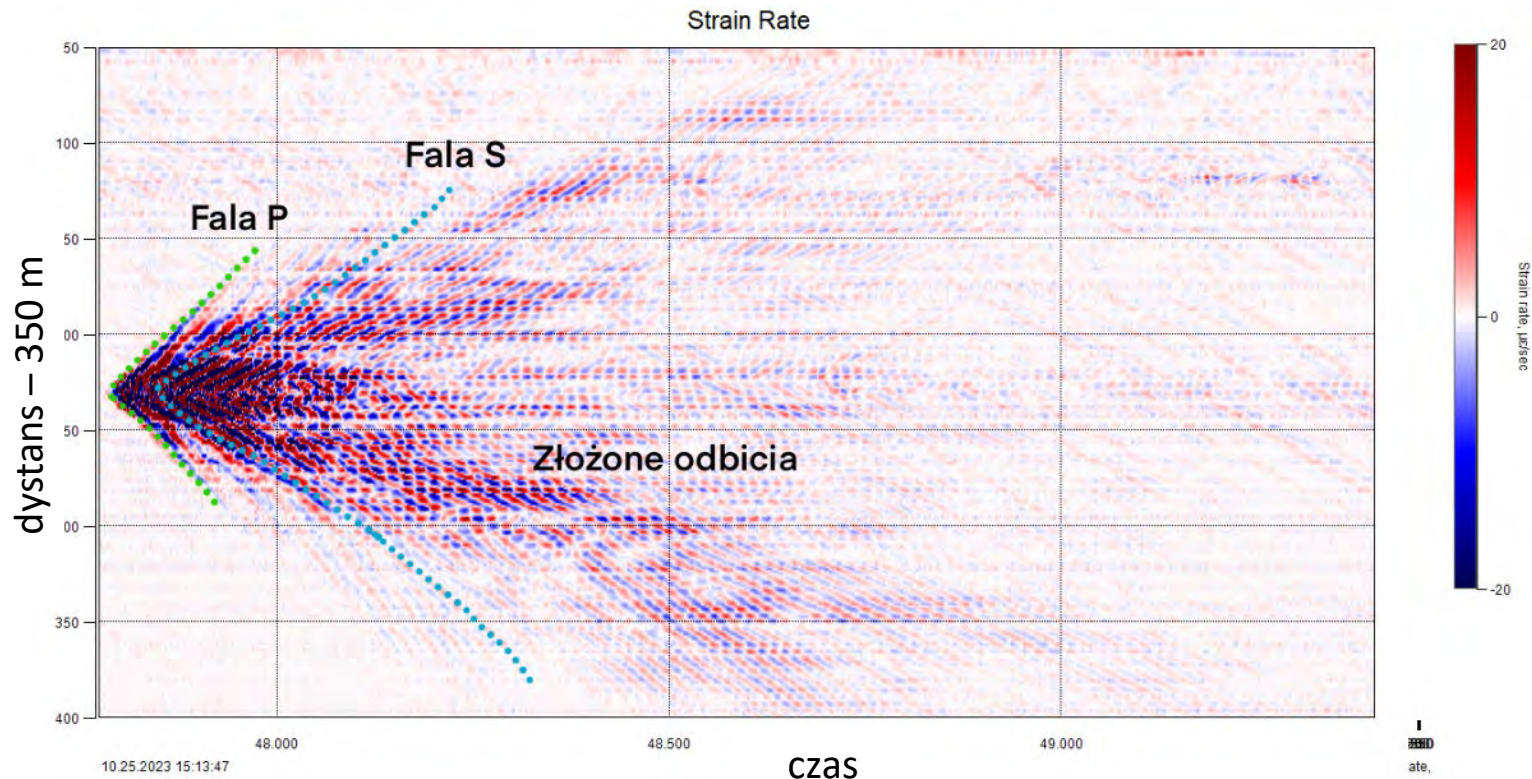
8.WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

Badania własne – w opracowaniu

Przykład 5 – zmiana parametrów mechanicznych – pomiary aktywne

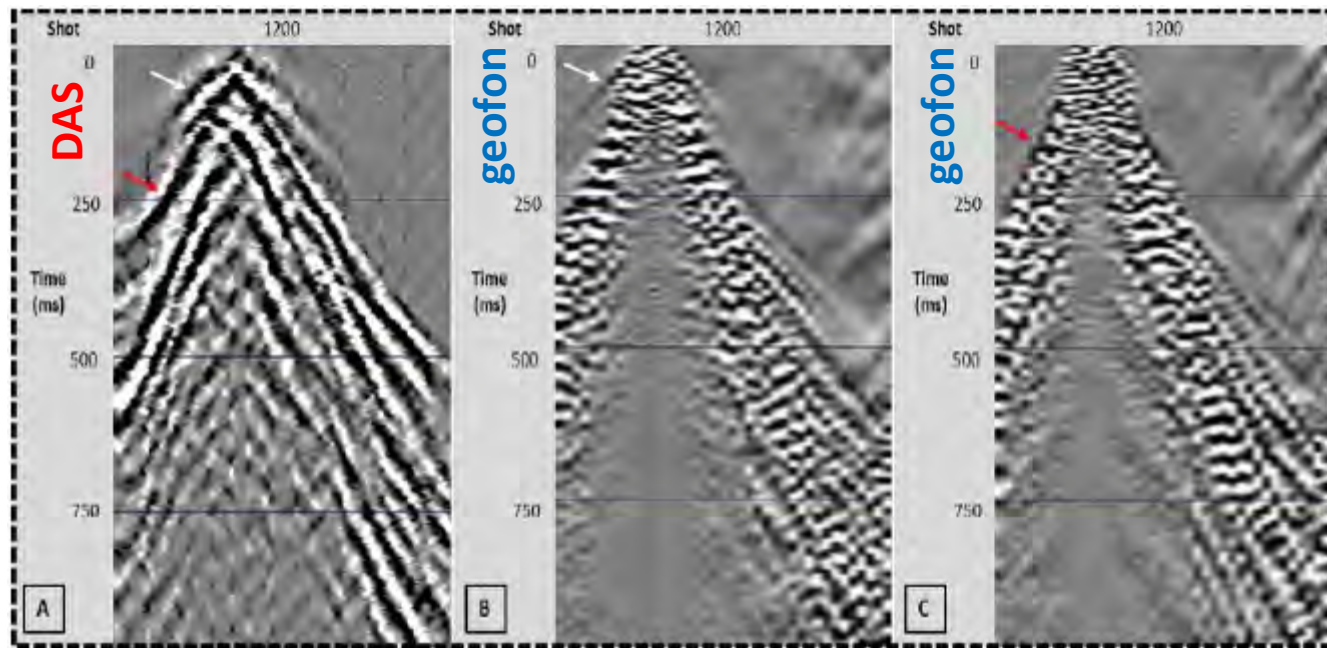
8.WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

Badania własne – w opracowaniu

Przykład 5 – zmiana parametrów mechanicznych – pomiary aktywne

A - DAS shot using industrial source

B&C - Two horizontal component of 3C active seismic (S1,S2) for shot domain using industrial source.

8.WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

Badania własne – w opracowaniu

Przykład 6 – zmiana parametrów mechanicznych – pomiary aktywne

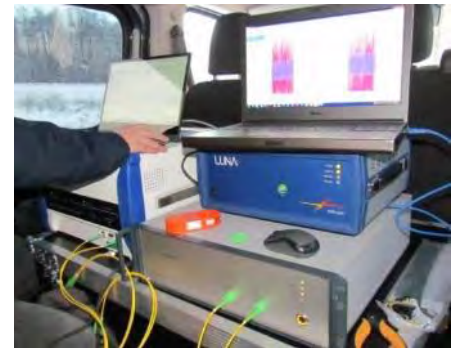
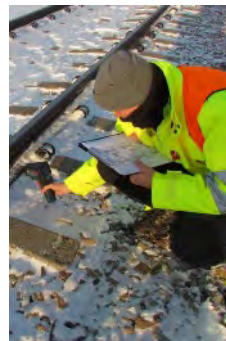
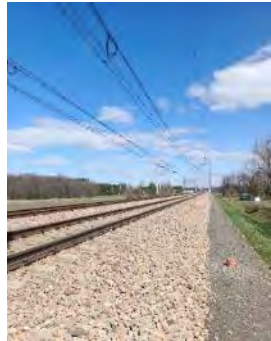
8.WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

Badania własne

Przykład 6 – zmiana parametrów mechanicznych – pomiary aktywne

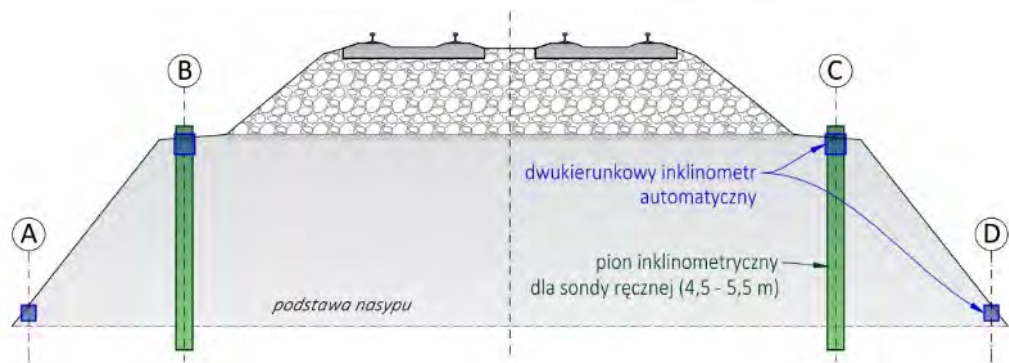
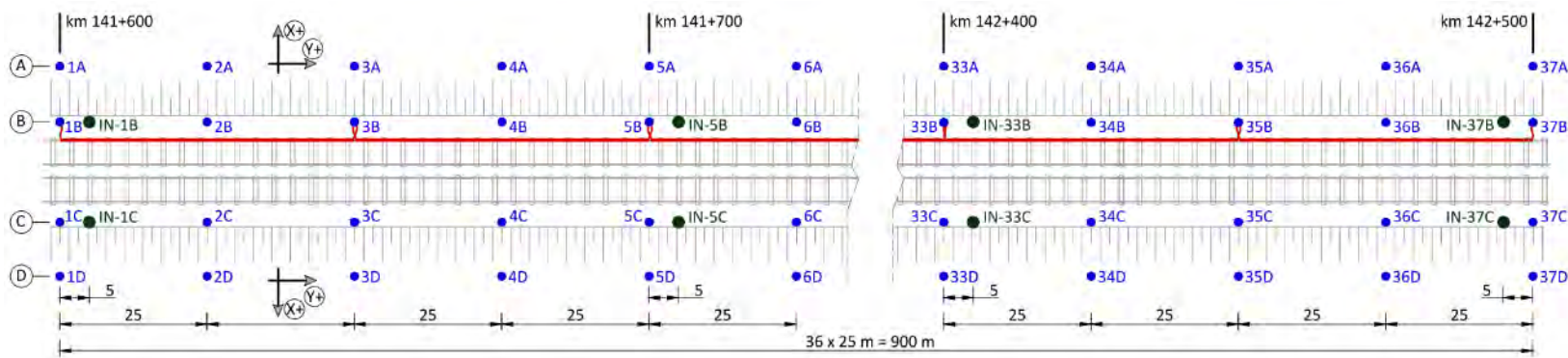
8.WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

Badania własne

Przykład 6 – zmiana parametrów mechanicznych – pomiary aktywne

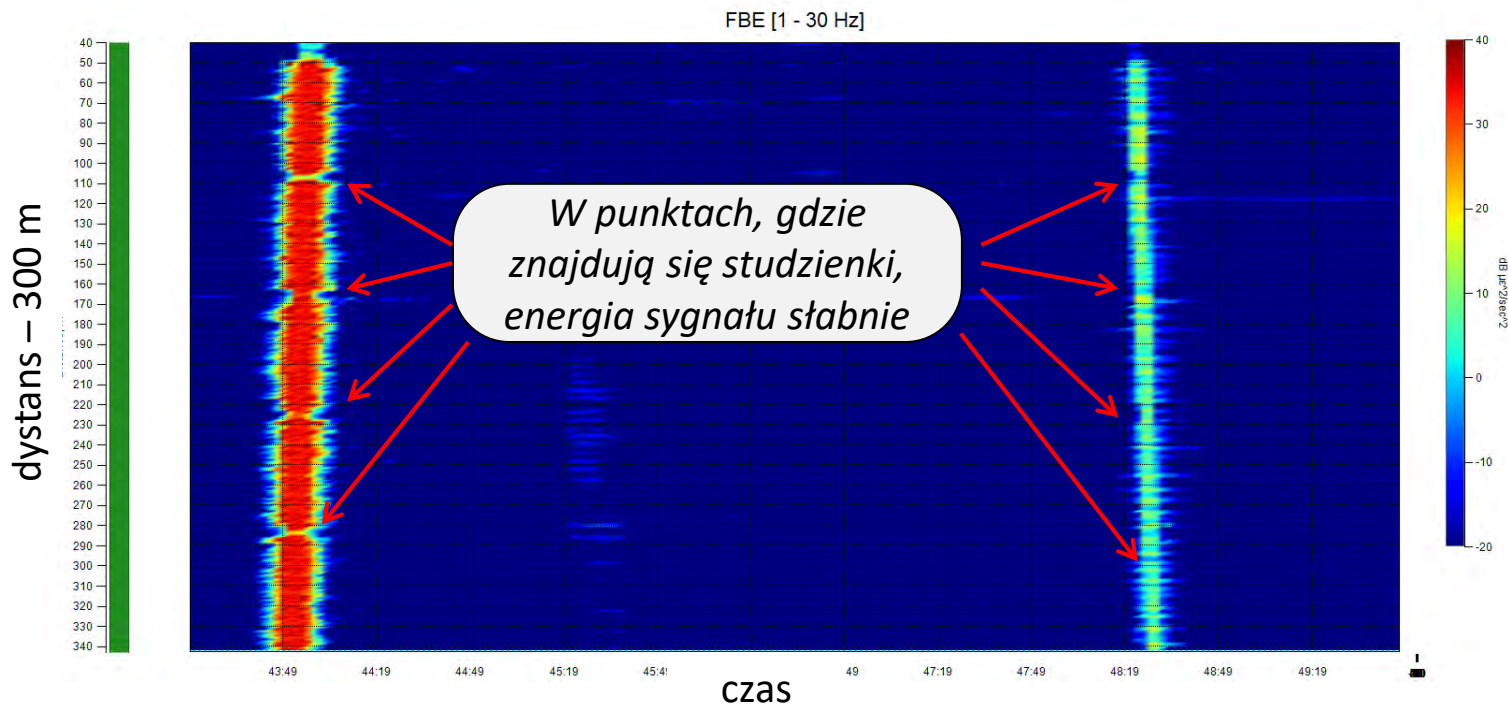
Studzienki
pomiarowe
co 50 m

Przykład 6 – zmiana parametrów mechanicznych – pomiary aktywne

przejazd po torze z czujnikiem

przejazd pociągu po przeciwnym torze

8. WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

Badania własne

Podsumowanie

- czujniki i urządzenia pomiarowe do **światłowodowych ciągłych geometrycznie automatycznych** pomiarów **DFOS odkształceń (DSS), temperatury (DTS) i drgań (DAS) w czasie rzeczywistym** mogą być z powodzeniem stosowane we współczesnej geofizyce,
- czujniki mogą być umieszczane **w otworach wiertniczych** wykonywanych zarówno z powierzchni terenu, jak i od strony wyrobiska górniczego oraz układane **w wykopach linowych przy powierzchni terenu**,
- monitoring może być prowadzony **okresowo lub ciągle w czasie**,

Podsumowanie

- kombinacja pomiarów **odkształceń, temperatur i drgań** górotworu z wykorzystaniem **tych samych czujników**, stwarza niespotykane dotąd możliwości analizy pracy górotworu → **współczesna mikrosejsmika**,
- wbudowana w górotwór **siatka czujników światłowodowych** umożliwiać będzie **generowanie obrazów 4D (XYZ + czas)** w dowolnej chwili czasowej, dzięki którym możliwe będzie uchwycenie zachodzących w górotworze zmian.
- dotychczas ta wieloaspektowa analiza nie była stosowana w szerokim zakresie mikrosejsmiki, gdyż **nie było czujników, które mogłyby być wystarczająco dokładnym narzędziem** w różnych zastosowaniach optyki.

8. WPGI 2024

Dziękuję za uwagę!

8. WPGI 2024

wpgi.pgi.gov.pl

pgi.gov.pl

